

AFORIZMÁK

Ha csakugyan mi vagyunk a bibliai bukott angyalok, a férfi magasabbról bukott, mint a nő. De a nőnek a szárnyból többje maradt.

A virágot a napfény fejleszti ki, az emberi lelket a szeretet.

Akinek nyakát soha nem ölelte át kisgyermeki kéz, akinek sose mondta gyermeki ajk: apám; aki soha nem remegett a halál árnyékában egy gyermekért, aki soha nem borult lelkében Isten elé a gyermek megmaradásáért való hálából, az olyan ember csak töredékeket kapott az érzések világából. Földi élete akármily luxusvonaton haladt is - alagúton haladt.

Sok-sok házasság boldog volna, ha a férfi éppoly figyelmes maradna a nő iránt, mint az esküvő előtt volt, a nő pedig oly szemérmes és angyali.

Laokoon, ha csak magában ábrázolták volna, kitűnő szimbóluma lehetne a rossz házasságnak.

Jegygyűrű a kirakatban.

- Gondold meg, mielőtt bemennél megvenni, hogy ez egy fennmaradott láncszem az elmúlt korok rabszolga-rendszeréből.

- De hogyan gondolhassam meg: hiszen szerelmes vagyok!

Mikor nevetünk, mindig mást nevetünk ki.

Mikor sírunk, mindig magunkat siratjuk.

Az az ősemlék, amelyik először fintorított orrot a társára, az tette meg az első lépést a művelődés felé.

Repüljük át gondolatban az időnek azt az országútját, amelyben a négykézláb járó ember a most élő emberiséghez eljutott, s repülünk ugyanoly utat előre - arra az ítéletre találunk, hogy az az ember, aki akkor fog élni, éppoly állatnak fogja látni a mai embert, mint mi látjuk amaszt.

A méhkas, azt mondják, kicsiben képe az emberi államnak.

Én azonban azt látom, hogy a méhek állama tökéletesebb. Náluk a herék az alsórendűek.

Legjobb az az állam, amelyikben legnagyobb a polgár függetlensége és a biztonsága.

Vajon mit gondol a személyi függetlenségről a katona? És a személyi s vagyoni biztonságról az, akinek adóhátralékban az ágát licitálják?

A francia nemzeti jelszó: Liberté, égalité, fraternité. Ha már fraternité, minek az égalité?

A testvériség fogalmában benne van az egyenlőség is.

A díszítő jelzők közé fölvette a nyelv a királyi szót. Gyakran halljuk vagy olvassuk: királyi termet, királyi méltóság, királyi nyak, stb., de ezt még sose mondták: királyi elme.

Mikor király születik, az már azonnal valaki, mihelyt az első visítást megereszti.

Személyéhez - bármily tökfilkó - milliók sorsa fűződik. Élete hosszán át nem érez egyéb illatot, csak tömjént és tömjént.

De mihelyt bedugják a kriptába, arcképe és tisztelete a lomtárba kerül.

- Fel!

Mikor ez a jelszó, a magyar nemzet erőtlen.

- Le!

Mikor ez a jelszó, a magyar nemzet erős.

Hasonlít a puskaporhoz, amely a szabadban csak elpöffen, de ha követ nyomnak rá, mentől nagyobb a nyomás, annál dörgőbb, villámlóbb erővel tör ki alóla.

Aki történelmet olvas, mindig a sorok közt olvasson.

Hogyan szentelhet fel a lutheránus püspök valakit katolikus pappá? Hogyan tehet egy nálunk soha meg nem honosult német család valakit magyar nemessé?

Valahányszor látom a királyunk nevét, mindig megáll a szemem az eléje írt I.-n. Hogyan lehet valaki első, mikor nincs második?

Az 1900-i párizsi kiállítás főkapujában Párizst egy fiatal, pongyolába öltözött nő jelképezte. Rám Párizs nem így hatott, hanem inkább mint egy vén, kifestett arcú dáma, aki cigarettát szí, abszéntet iszik, és műfogakkal nevet.

Az antikrisztus egy modern úriember lesz, aki fel fogja találni a füsttelen, néma puskát.

Az a találmány először is a királyokat semmisíti meg, aztán a milliomosokat, aztán a társadalmi rendet. Végül, ahogy a vízözön elpusztította egykor az emberiséget, a néma puska vérözönnel fogja az emberiséget elveszteni.

És ismét egy család marad fenn. És abból a családból egy újfajta emberiség származik, amely nem fogja ismerni a gyűlöletet.

A "Mens sana in corpore sano" mondás nem azt jelenti, hogy mentül inkább Toldi Miklós az ember, antul erősebb benne a lélek is. A gondolkodás hősei közt több a gyöngye testű, mint az erős. S mennyi a béna, sánta, púpos, vak és beteges!

A régi rómaiaknál közmondás volt: Buta, mint a gladiátor.

Ha a testi teljesség határozná meg a lélek teljességét, akkor az *Iliász*-t, *Odüsszeá*-t Herkules írta volna, az

Aeneas

-t Achilles; akkor a mészárosok és hentesek mind akadémikusok volnának; a lapokba akrobaták és atléták írnák a legszebb cikkeket; s a Petőfi Társaság csupa tornatanár volna.

Mi a filozófus?

Favágó a kérdőjelek erdejében. Azon dolgozik, hogy kivágja az erdőt. S amíg ír - háta mögött a kérdőjeleknek új erdeje nő.

Életünk téves fölfogása abból ered, hogy egynek véljük ezt a két fogalmat: ember és emberi test.

A hegedű nem zeng magában, csak ha értelem szólaltatja meg.

Az emberi test is hegedű.

Egyenlő rang a természetben nincs. Egyik lélek fölötte van a másiknak. Két idegen ember találkozik: mihelyt szót váltottak, érzik, hogy melyik van fölül. Veszedelem idején a gyengébb követni fogja a másikat, engedelmeskedik.

Ez a titka a nevelésnek is.

A világtörvény egyik paragrafusa: a tökéletesebb lélek uralma a kevésbé tökéletesen, hogy az is a tökéletes útra terelődjön.

A legnagyobb utazást az cselekedte a Földön, aki legmesszebb bírt távozni a saját állatiségától.

A boldogtalanság felé azok haladnak legbizonyosabb úton, akik a boldogságot hajhásszák.

A boldogságot abban az iskolában tanuljuk meg, amelyikben a tanító-mesternek a neve: Szenvedés.

Kinek kell többet szenvednie:

Annak-e, aki mindent kész eltérni?

Vagy annak, aki nem bír eltérni semmit se?

Ha valamin mérgeledöl, bánkódol, sírsz, egy hónap múlva nem úgy fogsz rajta mérgeledni, bánkódni és sírni. Hát még egy év múlva!

Haj, de bölcs ember volna, aki mindent olyan szemmel tudna nézni, ahogyan egy év múlva látja!

Aki az erkölcsről gondolkodik, mindig a fiziológiára könyököljön.

Esküdtek! Ha igazságosan akartok ítélni, nézzétek a bűnöst, ha testvéretek is, olyan szemmel, mintha idegen volna; s az idegent olyan szemmel, mintha testvéretek volna.

Zsuzsánna történetében a vén kecskék semmivel sem aljasabbak, mint azok a festők, akik Zsuzsánnát olyannak festik, amilyennek a vének látni szerették volna.

Az erkölcsnek a maganéző tüköre: a Bűn.

Phaedrus parasztja megbocsáthatta a kígyónak, hogy megmarta őt. Megbocsáthatta, de nem dugta újra vissza a kebelébe.

Az emberiség története öt mondatban:

A világosság szülte az életet.

Az élet szülte az akaratot.

Az akarat szülte a bűnt.

A bűn szülte a szenvedést.

A szenvedés szülte a szeretetet.

Mily diadalmas szemmel írja le a történelem filozófusa, hogy valamikor mindaz erkölcs volt, amit ma bűnnek mondunk! Vagyis a gyilkosság, a paráznaság, az eszem-iszom, a rablás, a lopás stb.

Hát ezen nincs semmi csodálkoznivaló. Az emberiség állatiaságból fejlődött, s a fejlődése folyik ma is. De tessék megmutatni, hogy ami egyszer erkölcsnek volt érezve, s bűnné ismerődött, hogy az megint erkölccsé válik. Elképzelhető-e, hogy valamikor az irgalmat fogják bűnnek nevezni? Elképzelhető-e, hogy erkölcsnek mondják majd a kegyetlenséget, a rablást, a paráznaságot, a rabszolgatartást, a semmittevést?

□